

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Норка А. М.,

здобувач вищої освіти ОС Бакалавр

Полтавський державний аграрний університет

Науковий керівник: Єгорова О.В., к.е.н., доцент

До нематеріальних відносять немонетарні активи, які не мають матеріальної форми, можуть бути ідентифіковані, утримуються підприємством, як очікується, більше ніж один рік для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях або здання в оренду. До складу таких активів включають вартість об'єктів промислової, інтелектуальної власності, майнових прав, зокрема: права на знаки для товарів і послуг, права користування природними ресурсами, майном, на об'єкти промислової власності, авторські, а також суміжні з ними права, гудвіл та інші нематеріальні активи [2]. Якщо частка нематеріальних активів у майні висока, це свідчить про інноваційний характер стратегії розвитку підприємства, його орієнтацію на вкладення в інтелектуальну власність.

У сучасних умовах широке використання нематеріальних активів фінансово-господарської діяльності сприяє підвищенню ефективності діяльності суб'єктів господарювання, їх конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості. Нематеріальні активи слід розглядати як можливе джерело отримання економічних вигод [1], яке приносить підприємству прибутки.

В умовах сьогодення економічний аналіз нематеріальних активів є одним із найважливіших складників аналізу господарської діяльності підприємства.

До підходів економічного аналізу нематеріальних активів (НА) відносять такі традиційні напрями, як:

- аналіз частки НА у майні підприємства (у складі необоротних активів та у складі всіх активів підприємства);
- аналіз стану НА та їх відновлення;
- аналіз структури НА в розрізі різноманітних класифікаційних ознак (за видами та призначенням, за ступенем правової захищеності, за джерелами їх надходження та вибуття, за строками корисного використання);
- аналіз ефективності використання НА;
- аналіз впливу факторів на ефективність використання НА;
- аналіз резервів збільшення обсягів виробництва завдяки використанню нематеріальних об'єктів тощо [4].

Економічний аналіз нематеріальних активів здійснюють за напрями:

1. Аналіз забезпеченості нематеріальними активами.

1.1. Аналіз структури нематеріальних активів за видами та рівень їх використання у процесі діяльності.

1.2. Аналіз динаміки нематеріальних активів.

1.3. Узагальнена оцінка стану нематеріальних активів і формування рекомендацій з їх експлуатації.

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (7 грудня 2021 р.)*

2. Аналіз ефективності використання нематеріальних активів;

2.1. Аналіз віддачі та доходності нематеріальних активів та виявлення резервів зростання ефективності їх використання.

2.2. Аналіз ліквідності нематеріальних активів та ризиків вкладень у них.
[2, 3]

Базовим структурним елементом методики аналізу використання нематеріальних активів є формулювання завдань аналізу. Основні завдання аналізу нематеріальних активів полягають в характеристиці наявності, складу, руху, ефективності використання й оцінці їх доходності. Для аналізу нематеріальних активів розробляють систему економічних показників, які характеризують статику (стан спокою) і динаміку (рух) об'єкта, який вивчають. Аналіз стану та руху нематеріальних активів здійснюється за напрямком аналізу техніко-економічного використання нематеріальних активів в процесі виробництва продукції, а також аналізу технічного стану основних виробничих фондів, які використовують інноваційний продукт.

Особливе значення для аналізу мають показники ефективності використання нематеріальних об'єктів, що відображають рівень їх впливу на фінансовий стан і фінансові результати діяльності підприємства.

Економічний аналіз нематеріальних активів спрямовано на виявлення резервів підвищення ефективності їх використання. З цим пов'язаний механізм здійснення оцінки ефективності використання нематеріальних активів в процесі господарської діяльності підприємства, виявлення перспективи їх оновлення, визначення терміну корисного використання нематеріальних активів у майбутньому, що є складовим механізмом інноваційного розвитку підприємства.

Ефективним економічний аналіз використання нематеріальних активів може бути тільки за умови, якщо його здійснюють на основі об'єктивних даних про всі об'єкти, які використовуються у діяльності суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел

1. Єгорова О. В., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник Ю. М. Економічний аналіз : навч. посіб. Полтава : РВВД ПДАА, 2018. 290 с.

2. Каткова Н. В., Лакутіна К. С. Методичні підходи до аналізу нематеріальних активів. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2017. Вип. 6 (11). С. 339-344.

3. Райковська І.Т. Економічний аналіз забезпеченості та ефективності використання нематеріальних активів: методичний підхід. *Вісник ЖДТУ*. 2017. № 1 (47). URL: <http://ven.ztu.edu.ua/article/view/94249> (дата звернення: 20.10.2021).

4. Щербина К. А. Особливості методики обліку і аналізу нематеріальних активів. *Проблеми та перспективи розвитку економіки України: погляд молоді*. Збірник тез доповідей XII Студентської науково-практичної конференції (Черкаси, 9-10 квітня 2020 р.). Черкаси: ЧДБК, 2020. С. 116-120. URL: http://www.csbc.edu.ua/documents/student/XII_03-2020.pdf#page=116 (дата звернення: 20.10.2021).